

külsőleg bírálható és éberebb közönségben nem állja meg olyan magától értetődően a helyét mint otthon, ahol azért nincs nehézsége, mert ezeket a környezetet vállalja helyette, a cipőtisztító eselétől a dolgozatcsináló nagybácsitól. Az iskolában nem lehet semmit mással végezteni, itt nem elég felnőni és passzív viselkedni a gyermekekre halmozott értékekkel szemben, mert ha nem tudom az iskola munkáját, követelményeit, értékeit és eszményeit szívem szerint is átvenni, akkor „nevelés” maradok, ha otthon mégolyan jómodorra szoktattak is.

— Ezért van állandó surlódás a szülő és az iskola között: az iskola alakítani formálni akar, a szülő ház többé-kevésbé kiszolgáltatni. Ez sokszor annyira megy, hogy az iskola eszményeit is leszállítják piedesztáljukról és bizonyos kellősség támad a tanuló körül: mást hall otthon, mint amiben az iskolában hinnie kell.

— De még nagyobb bajt jelent az iskolán kívüli élet — mondhatnók úgy is: az utca, a lélekmérgező filmek, ponyvaregények, rossz barátok — romboló hatása. A család mégis konzerváló, megtartó talaj és az iskolával való ellentét nem lényegbejeli, legfeljebb módszerbeli, didaktikai. A családban akkor akarnak nevelni — mint már mondtuk —, amikor már baj van, esetleg apai pofonok és anyai elkendőzések keretében, de mégis nevelni akarnak. A külső élet, különösen a kamaszkor — „dackorszak”-nak is nevezhetők — gyorsan és mindenre reagáló éveiben azt a látszatot kelti a tanulóban, hogy az élet javait olesőben is, kevesebb munkával és főleg kevesebb erkölcsi finnyassággal, kevesebb lelki műveltséggel is meg lehet szerezni, mint ahogyan azt az iskola állítja. Az élet boldogulási kérdés — ezt hallja és látja a tanuló — nem a mélyebb felelősségérzet és kultúra kérdése. A szellem javait helyett az élet más javakat kínálja, melyeknek megszerzéséhez egészen más stílusra van szükség, mint amelyet az iskola kíván. Alig esepredik fel a tanuló máris azt hallja jobbról-balról: „ezt tedd, ezt nézd, olvasd és ezt hidd, ne pedig azt, amit az iskolában rágnak a füledbe”. A könnyen megéveszthető, hiszékeny fiatalság hamar tudomásul veszi, hogy kint az élethez egy kis bátorsággal, ölmességgel szinte készen juthat bizonyos javakhoz, míg az iskolában minden eredményért keményen kell dolgoznia. Minél hangosabb, eszbitőbb és megtevesztőbb az iskolán kívüli élet javakat, élvezeteket kínáló lármája, annál nehezebb lesz az iskola nevelő — önalakítást kívánó — munkája, de annál szükségesebb is.

— Pedig a gyermek szellemi és erkölcsi fejlődése érdekében elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő és az iskola egymással összhangban végezze munkáját. A gyermek a napi 24 órából mindössze 5 órát tölt az iskola falai között, az év 8760 órájából alig többet ezernél, tehát időben alig nyolcadrészét az év óraszámának. Elképzelhető-e, hogy értelmi, szellemi, lelki, erkölcsi és testi nevelése kérdését az iskola maradéktalanul el tudja végezni a szülői ház támogatása nélkül? A mai iskolai rendszerben és a sajnos, még mindig nagy létszámú osztályokban az egy-egy tanulóra eső oktatási idő még mindig eléggé csekély. Ezért nem lehetséges például a modern élő nyelvek tanításánál a nyelvtani rendszernek megalapozásán felül nyelvi gyakorlati eredményeket elérni az iskolában.

— A szülői ház sokszor minden jószándéka ellenére is kerékkötője a helyes nevelésnek. A szülő a tanuló természetes védője, de sok szülő ezt a hivatását abban látja, ha mindenféle helytelen eszelekedéssel kifolyólag az iskolával szemben körömszakadtáig védelmezi a gyermeket, ahelyett,

nagy nevelő-oktatóiban segítőtársat és támogatót látna. Ezen a ponton hibázik a szülői ház a legtöbbször.

— Még egy jelenségre rá kell mutatnom. A mai, túlságosan gyakorlati életre való ösztökélésnél nagyon kell ügyelni, mert a serdülő diákok önállóskodási törekvése kellő értelmű megalapozottság híján több irányban is túlzásokba téved. Vádként szokták az iskolának szegezni azt is, hogy az iskola elveszi a gyermeket a családtól és fulnag terhelést ró rá. Ez tévedés. Nem az iskola veszi el a gyermeket a családtól, hanem a külvilág által kívánt különböző intézmények, amelyek maguknak követelik a tanuló nevelésének jelentékeny részét. Ete-kintelben szülők és iskolának közö-

sek az érdekeik. A nevelést illetően egyébként örökérvényű az az ismert mondás, hogy ahhoz, hogy tanítsunk, csupán az kell, hogy tudjunk valamit, de ahhoz, hogy nevelni tudjunk, az kell, hogy legyünk is valakik! — fejezte be nyilatkozatát dr. Furbás Oszkár tanügyi főtanácsos.

Ankétunkat ezzel még nem fejeztük be, Legközelebb folytatjuk a probléma egyéb oldalait is megvilágító nyilatkozatok közlését és módját ejtjük annak is, hogy a közönség — különösen a szülők köréből beküldött hozzászólásokat is közreadjuk. Így jutunk majd el a közvélemény mérlegének serpenyőjébe vetett probléma minden oldalú helyes értékeléséhez.
KOZMA BÉLA

Gyomorsav-túlfengésnél, idült gyomorhurunál legtermészetesebb gyógy mód: Ivókúra az „ANNL”-gyógyforrás vizével!

„Inkább lennek gyáros, mint költő...”

Juhász Gyula 20 év előtti levele egy diak-költőhöz

(A Délmagyarország munkatársától) Makra László a neve és a foglalkozása: orvosi műszerkereskedő. Nem ennek indult, elvégezte a 4 gimnáziumot Szegeden, majd a kereskedelmi iskolában tett érettségit. Sokáig azonban nem tudott elhelyezkedni és egy napon kiszolgáltatóságának jelentkezett egyik orvosi műszerkereskedésben. Fel is vették és azóta az orvosi műszerek közt szorgoskodik.

meg is kaptam Juhász Gyula bírálatát. Jellegzetes gyöngyírással írta meg levelét Juhász Gyula, ez a levelet ma is őrzöm. Pontosan 20 esztendővel ezelőtt, 1923 márciusában írt nekem a levelet Juhász Gyula, aki bár roppant elfoglalt ember volt, egy ismeretlen kisdíák-költőt is méltott arra, hogy költészetéről bírálatot mondjon.

Üzletzárás után — a költészet

Makra László kereskedőseged szabad óráiban a költészetnek hódol. És tényleg, ha üzletzárás után hazamegy, verset írogat, Verlain, Kosztolányi. Adyt olvasgatja és lízelenének egy hányadát verseskötetnek költi. Nagy könyvtára van már a verseskönyvekből.

„Inkább lennek gyáros, mint költő!”

Kedves Fiam és kis Költőtársam! Versedet megkapam, elolvastam és így négy szemközt valljuk meg, a vers bizony gyenge. Szép gondolatok és jószándékok van, ezt kiolvastam a versorokból, de hidd el édes Fiam, mindez még nem elég a versíráshoz.

— Mar kisdíák koromban verset írtam — beszélt el a kereskedőseged-költő újszegedi lakásán. A gimnázium önképzőköriében gyakran szerepelttem saját verseimmel és többekre díszretet is kaptam a tanáraitól. Emlékszem, 3-ik gimnazista voltam, éppen 20 esztendővel ezelőtt, amikor verset írtam „Ebredés” címmel. A versikémben szó volt a felkelő napról, melegségről, szeretetről és az emberi szívekről. Az „Ebredés”-t bemutattam az önképzőköriünkben és ott felkérték, hogy szavaljam el. Abban az időben a szegedi lapokban gyakran jelentek meg Juhász Gyula versei.

De azért ne szomorítsd el ez a bírálat, költő lehetsz még és olvashatunk majd tőled jobb verseket is. Gondold meg Fiam, az életben egy költőnek annyi megaláztatás, félreértés és félreismerés kell átesnie, sok szenvedést megismernie, míg végre is — a halála után elismerik költőnek...

Találkozás Juhász Gyulával

— Juhász Gyula költészetét nagy hatással volt reám. — beszéli Makra László s elhatározta, hogy egyik versemet beküldöm a Mesternek, mondáná el őszinte bírálatát. Az „Ebredés”-t küldtem el álnév alatt, de megcimentett választ borítékot meliéltem a levelemben.

Lehet, hogy én is egyike vagyok az elfoglaltoknak, meglehet Fiam, hogy talátn rosszul bírálok meg a kis versikédet. Emberek vagyunk, költők is és az ember tévedhet! De azt ajánlhatom neked, hogy sokat olvassál irjál, irjál verseket, minden szépről, ami eszedbe jut.

— Edesapám ez időben a szőregi téglagyárban dolgozott, mint tisztviselő és én a versemet a „Szőregi Gőzlégló és Hornyolt Cserépgyár Rt.” cégjelés borítékjában küldtem el Juhász Gyulának. Véletlenül történt ez. — Nem mult el két nap sem és már

S még valamit Fiam: ezt biztosan hidd el nekem, hogy én a Te helyedben nem annyira költő, mint inkább — téglagyáros lennék... Szívélyesen üdvözlök: Juhász Gyula, 1923 március hó.

F ű z ő
melltartó, haskötő,
Erny ő
nagy választékban
Kezty ű
modellek után készítve
Steinerné Kölcsey u. 12. (Feketesás utca és Tisza Lajos körút sarok). Alapítva 1913
NAGY JAVITÓMŰHELY

Makra László talizmánként őrzte ma is ezt a levelet, nem válna meg tőle semmi pénzért sem. Nagyon büszke arra ma is, hogy neki, a kisdíák-költőnek Juhász Gyula, a mester oly hosszú levelet írt. Azóta több versét Juhász Gyulának ajánlotta.

Megfogadta Makra László a Mester tanácsát is és nem hagyta abba a versírást. Sok-sok verse jelent már meg nyomtatásban és nemrég kis szindarabot is írt. Most is van egy kötetnyire való verse már s több apróbb egyfelvonásos szindarabja. Egyelőre az asztaliórájában nyugszik a költőmunka. Majd, ha elül a fegyverek zaja, talán könyvvalakban is napvilágot látnak az egykori kisdíák-költő versei, melyeknek elődeit a Mester: Juhász Gyula bírálta meg oly őszinte sorokban, pontosan 20 évvel ennek előtte.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

A kártalanítási hozzájárulási rendeletről

A Budapesti Közlöny március 14-i számában jelent meg a m. kir. miniszterium 1200-1943 M. E. sz. rendelete a legítimadások következményeinek elhárítása és az ezzel kapcsolatos jogviszonyok rendezése tárgyában. Ez a rendelet elsősorban legítimadásai vagy annak elhárításával a romok ellakításáról, az épületek haltsági helyreállításáról, a hajléktalanok elhelyezéséről, az ingatlan vagy ingó javakban szenvedett károk megállapításáról és megtérítéséről, a legítimadás vagy annak elhárítása közben sebesülést, sérülést szenvedett, illetőleg életüket veszített személyek, illetőleg hozzátartozók gondozásában részesítéséről rendelkezik. Továbbmenően azonban rendelkezik az államkincstár terhére ezen rendelet alapján álló kiadások fedezéséről is és erre a célra „Legítimadások kártalanítási alapja” címmel külön pénzügyi alapot létesít, amelynek bevételül a kártalanítási hozzájárulás szolgál. A rendelet 21. §-a értelmében 1943. január 1-től kezdődően kártalanítási hozzájárulást tartoznak fizetni a földadó, a házadó, az általános kereseti adó és a társulati adó alá eső személyek. Az ezekre az adó nemekre biztosított állandó adómentesség, a kártalanítási hozzájárulás alól nem mentesít.

A kártalanítási hozzájárulás alapja a földadónál a kataszteri tisztajövedelem, kulcsa pedig ennek 1 százaléka, a házadónál a házadó alapján szolgáló nyers házbérlőjévedelem, illetőleg hasznonérték 4 százaléka, az általános kereseti adó alá eső házonhájtó foglalkozásoknál az adóalapul megállapított tisztajövedelem 1 százaléka, a társulati adónál az adóévre alapul volt saját tőke 1.5 százaléka. A kártalanítási hozzájárulást a m. kir. adóhivatal a fenti adó nemekkel egyidejűleg veti ki és kivétel ellen a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához lehet fellebbezni, ennek másodfoku határozata ellen pedig a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasznak van helye. A kártalanítási hozzájárulás négy egyenlő részletben január, április, július és október 1. napján esedékes és az illető évnegyed közepéig fizetendő.

Különleges és a városi közönséget legközelebb érdeklő rendelkezése a rendeletnek a 23. §-nak az a rendelkezése, mely szerint a háztulajdonosról az öt terhelő 4 százalékos hozzájárulás egy részét áthárítja a bérlőre és pedig úgy, hogy a bérlő a rögzített lakbérnek 3 százalékat, a szabadon megállapított lakbérnek pedig 1 százalékat köteles a lakbérrel felül bérlőpótlékot megfizetni. Mint-hogy a kártalanítási hozzájárulás már január 1-től érvényes annél fogva az 1943 évi április május és június havára járó bér után a bérlő kétszeres összegű 6-6 százalékos, illetve 2-2 százalékos bérlőpótlékot tartozik megfizetni, hogy az első 3 havi bérlőpótlék is megtérüljön. A bérlőpótlék minden tekintetben a bérlősszeg sorában osztozik. Az olyan háztulajdonos, akinek háztulajdonos kötelelts terhelő, a kártalanítási hozzájárulást részben a felzalogos hitelezőre átháríthatja akként, hogy a kamatokból 1 százalékot levonhat.

A rendelet már március 14-én életbe is lépett és annak hatályára vonatkozó rendelkezése most április 1-én már hatályosul is, amikor tehát a lakásbérlet a 6 százalékos bérlőpótlékot már megfizetni tartoznak

Dr. B. B.

